

POSTANOWIENIE

Dnia 20 maja 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z odwołania B. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 20 maja 2021 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 4 marca 2020 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
 - 2. nie obciąża B.G. kosztami pełnomocnika organu rentowego**
- w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

W wyroku z dnia 4 marca 2020 r., sygn. akt III AUa (...), Sąd Apelacyjny w (...) – w sprawie z odwołania B.G. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S. – oddalił apelację ubezpieczonego od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w S. z dnia 13 września 2019 r., sygn. akt IV U (...), w którym Sąd Okręgowy oddalił odwołanie ubezpieczonego od decyzji organu rentowego z dnia 28 stycznia 2019 r., odmawiającej przyznania B.G. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego ubezpieczony zaskarżył skargą kasacyjną. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W ocenie autora

skargi w niniejszej sprawie doszło do rażącego naruszenia prawa materialnego – art. 12 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Wskazano, że „Z utrwalonej już wykładni art. 21 ustawy o której mowa wyżej wynika, że wykluczona jest abstrakcyjna weryfikacja przesłanki całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy, bez jej koniecznego odniesienia do rozmiaru i specyfiki prac wymaganych przy wykonywaniu zatrudnienia w wyuczonym lub wykonywanym zawodzie...”. W ocenie skarżącego wyrokujące w sprawie Sądy dopuściły się uchybienia proceduralnego polegającego na niewłaściwej ocenie materiału dowodowego. Wprawdzie opinie lekarskie jakie zostały wydane w niniejszej sprawie wskazują we wnioskach, iż skarżący jest zdolny do pracy, to jednak z treści tych opinii wynika, że cierpi on na szereg schorzeń, a także ograniczeń w zakresie rodzajów wykonywanej pracy skutkujących w jego ocenie niezdolnością do pracy. Sąd Apelacyjny nie dokonał analizy całości zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, gdyż nie dokonał oceny stanu zdrowia ubezpieczonego w odniesieniu do skutków podjęcia pracy w wyuczonym przez niego zawodzie tokarza. Sądy obydwu instancji dokonując ustaleń faktycznych oraz oceny, czy została spełniona przesłanka warunkująca nabycie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy oparły się jedynie na niekompletnych opiniach zespołu biegłych, bez przeprowadzenia pozostałych dowodów zawnioskowanych przez pełnomocnika ubezpieczonego. W tym stanie rzeczy zarzut naruszenia „ogólnej normy procesowej art. 382 k.p.c. jest usprawiedliwiony”, kiedy skarżący wykaże, że sąd drugiej instancji bezpodstawnie nie uzupełnił postępowania dowodowego, albo pominął część „zebranego materiału”, jeżeli przy tym uchybienia te mogły mieć wpływ na wynik sprawy.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o: 1) odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie o 2) oddalenie skargi kasacyjnej oraz o zasądzenie – w zakresie każdego z powyższych wniosków – od ubezpieczonego na rzecz organu rentowego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie kasacyjne według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ubezpieczonego nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony twierdzeniem o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Wykazanie podnoszonej w skardze oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) – jako przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania – wymagałoby przedstawienia tego, w czym wyraża się „oczywista zasadność” skargi oraz argumentacji wykazującej, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531, z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035, z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205, z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). Podczas, gdy dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania – z uwagi na jej oczywistą zasadność w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. – niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły, czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia

(postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274, z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616, z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107, z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364, z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743, z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2013 r., III SK 11/13, LEX nr 1380967).

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia powyższych wymogów; nie wykazuje, aby w sprawie występował stan „oczywistej zasadności” skargi kasacyjnej w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Autor skargi uzasadnienie wniosku o przyjęcie jego skargi kasacyjnej do rozpoznania buduje na założeniu będącym prostym zaprzeczeniem podstawom zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w (...). Twierdzenia, że Sąd Apelacyjny nie dokonał oceny stanu zdrowia ubezpieczonego w odniesieniu do skutków podjęcia pracy w wyuczonym przez niego zawodzie tokarza oraz, że Sądy obydwu instancji dokonując ustaleń faktycznych oraz oceny, czy została spełniona przesłanka warunkująca nabycie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy oparły się jedynie na niekompletnych opiniach zespołu biegłych, bez przeprowadzenia pozostałych dowodów zawnioskowanych przez pełnomocnika ubezpieczonego w swojej ogólnikowości – poza prostą negacją stanowiska Sądu drugiej instancji – nie zostały powiązane z odpowiednią argumentacją, którą autor skargi wykazałby walor oczywistej zasadności jego skargi kasacyjnej w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Nie jest także przekonujące twierdzenie o

oczywistym naruszeniu przepisu art. 382 k.p.c. Sąd drugiej instancji – Sąd Apelacyjny w (...) rozpoznawał apelację ubezpieczonego od wyroku Sądu pierwszej instancji z zachowaniem reguł określonych w art. 382 k.p.c. zgodnie z powołanym przepisem Sąd drugiej instancji orzeka na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym.

Zasadniczą w sprawie kwestią była ocena, czy ubezpieczony spełnił warunki do przyznania mu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy określone w art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Oceniając powyższą kwestię Sąd pierwszej instancji przeprowadził dowód z opinii biegłych lekarzy sądowych specjalistów dobranych do istniejących u ubezpieczonego schorzeń, którzy jednoznacznie wskazali we wnioskach końcowych na brak niezdolności do pracy. Z opinii biegłych lekarzy: ortopedy, kardiologa, neurologa, psychiatry, medycyny pracy i biegłego psychologa wynika, że B. G. wymaga leczenia, ale stopień zaawansowania stwierdzonych schorzeń nie powoduje niezdolności do pracy. Biegli wskazali, że nadciśnienie tętnicze jest dobrze kontrolowane farmakologicznie i przebiega bez powikłań narządowych. Koronarografia z 2018 r. nie wykazała istotnych zmian miażdżycowych w naczyniach wieńcowych, nie ma niewydolności krążenia. W badaniu neurologicznym nie stwierdzono objawów ogniskowego uszkodzenia centralnego układu nerwowego, brak zaników mięśniowych. Biegli neurolog i ortopeda nie stwierdzili istotnych zmian chorobowych. Stan psychiczny również nie uzasadnia uznania go za niezdolnego do pracy. Biegli mieli na uwadze całość zgromadzonej w sprawie dokumentacji medycznej, co zostało zaznaczone przez nich w opiniach. Odnieśli się również do możliwości wykonywania przez ubezpieczonego pracy na stanowisku tokarza i pracownika ochrony. Sąd pierwszej instancji podzielił wnioski opinii biegłych lekarzy sądowych, uznając, że były wyczerpujące i dostarczyły niezbędnych wiadomości specjalnych z odpowiednich gałęzi medycyny, mogących stanowić podstawę rozstrzygnięcia.

Sąd Apelacyjny – podzielając stanowisko Sądu pierwszej instancji – stwierdził, że stopień zaawansowania występujących u skarżącego schorzeń, przy uwzględnieniu jego wykształcenia i rodzaju dotychczas wykonywanej pracy, nie stanowi przeciwwskazania do wykonywania pracy na ogólnym rynku zatrudnienia.

W sprawie opiniował biegły z zakresu medycyny pracy, który jest lekarzem o specjalizacji ogólnej obejmującej swoim zasięgiem duży zakres wiedzy medycznej z wielu dziedzin, w odróżnieniu od specjalizacji „wąskich” ograniczających się do określonej dziedziny, posiadający przy tym wiedzę w zakresie warunków pracy oraz występujących ograniczeń na określonym stanowisku. Biegły ten miał na uwadze wszystkie schorzenia stwierdzone przez lekarzy specjalistów, zatem wbrew stanowisku apelującego, ocena biegłych miała charakter całościowy. Według Sądu drugiej instancji opinie biegłych wydane w sprawie odpowiadają wymogom art. 285 k.p.c. Opinie są logicznie, dobrze umotywowane, wyczerpujące i stanowcze w swych wnioskach, nie pozostawiając wątpliwości, co do faktu braku istnienia całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy skarżącego.

Sąd Apelacyjny oddalił wnioski dowodowe zgłoszone przed Sądem drugiej instancji, gdyż okoliczność, czy B. G. jest czy też nie jest niezdolny do pracy została wyjaśniona w sposób niebudzący wątpliwości. Skarżący nie przedstawił rzeczowych argumentów za ich uwzględnieniem – nie wykazał błędów, sprzeczności lub innych wad w opiniach biegłych lekarzy sądowych. Opinie są kompletne, odpowiadają na postawione tezy dowodowe. Zdaniem Sądu drugiej instancji potrzeba zasięgnięcia opinii placówki naukowej lub naukowo-badawczej zachodzi w sytuacjach, gdy podlegający ocenie sądu problem, ze względu na jego złożoność, wymaga wyjaśnienia przez specjalistów o szczególnie wysokim stopniu przygotowania praktycznego i teoretycznego i gdy konieczne jest wykorzystanie najnowszych wyników badań naukowych. Taka sytuacja nie miała miejsca w niniejszej sprawie. Zdolność ubezpieczonego do pracy oceniało kilku lekarzy tj. lekarz orzecznik, lekarze z komisji lekarskiej ZUS oraz biegli lekarze sądowi. Kwestionując prawidłowość oceny swego stanu zdrowia wnioskodawca nie wskazał żadnej argumentacji merytorycznej.

Według Sądu Apelacyjnego rozpoznane u ubezpieczonego schorzenia nie powodują jego niezdolności do pracy w rozumieniu art. 12 i art. 13 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Istnienie schorzeń powodujących konieczność pozostawania w stałym leczeniu nie stanowi bowiem samodzielnej przyczyny uznania częściowej lub całkowitej niezdolności do pracy, chociaż w pewnych okresach wymaga czasowych zwolnień lekarskich. Wobec braku stwierdzenia

niezdolności do pracy ubezpieczony nie spełnił przesłanek przyznania prawa do świadczenia rentowego z art. 57 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c. (pkt 1.). Rozstrzygnięcie zawarte w pkt 2. niniejszego postanowienia ma podstawę w art. 102 k.p.c.